

K otázce kauzálního významu předložky εἰς v novozákonní řečtině

Ladislav Tichý

V ročenke Teologické fakulty Trnavské univerzity za rok 1999 uveřejnila H. Panczová příspěvek o předložkách ἐν a εἰς v klasické a novozákonní řečtině.¹ Tento článek musí nepochybně zaujmout každého, kdo se blíže zabývá jazykem nejvydávanejší, nejčtenější a nejkoumanější knihy světa, a speciálně především toho, kdo ze svého povolání musí poselství Nového zákona porozumět, aby je mohl správně interpretovat a zvěstovat druhým.

Autorka probírá jednotlivé významy těchto předložek a poukazuje na tendence nebo zvláštnosti jejich významu v Novém zákoně. Jeden oddíl jejího příspěvku je věnován také příčinnému významu předložky εἰς.² Tuto část začíná autorka dvěma konstatováními: „Kauzální význam tejto predložky sa v slovníkoch neuvádza. Avšak v niektorých prípadoch v NZ je nesporný.“³ Pozorného čtenáře tyto dvě věty patrně neuspokojí. A to ani v tom případě, že bezprostředně uváděné příklady či „možnosti“, jak předložka εἰς získala kauzální význam, se mu budou jevit jako zcela jasné a přesvědčivé. I tehdy zůstane totiž nezodpovězená otázka: Je-li tento význam nesporný, proč není uveden aspoň v některých, ne-li ve většině slovníků novozákonní řečtiny? Nebo byli lexikografové jazyka Nového zákona tak povrchní, že jim unikl význam, který sice není příliš častý, ale o němž se nedá pochybovat? Něco takového je stěží myslitelné, protože novozákonní řečtina je nepochybně nejvíce probádanou podobou starověké řečtiny, i když ani zde není bádání zdaleka u konce.

Tento příspěvek by se chtěl pokusit vnést trochu více světla do této otázky a prohloubit, popř. upřesnit poznatky, které uveřejnila H. Panczová. Nejprve se podíváme, co říkají nebo neříkají o případném kauzálním významu předložky εἰς slovníky a gramatiky, specializované na jazyk Nového zákona. Potom se zastavíme u příkladů, které mají u předložky εἰς dokládat příčinný význam, jak je vypočítává naše autorka. A posléze se pokusíme o vlastní stanovisko.

1. Autorčino konstatování či tvrzení, že ve slovnících se kauzální význam předložky εἰς neuvádí, lze v podstatě potvrdit. Ani v jednom z celkem jedenácti slovníků, které zachycují slovní zásobu Nového zákona, jsem nenalezl v hesle εἰς ekvivalent, který by dokládal zcela jednoznačně kauzální význam této předložky. Za takový ekvivalent bych pokládal pro angličtinu „because of“, popř. „on account of“, pro němčinu „wegen“, pro francouzštinu „à cause de“, pro latinu „propter“ a pro češtinu

1. H. PANCZOVÁ, „Predložky ἐν a εἰς v novozmluvnej a klasickej gréčtine“, in *Studia Aloisiana: Ročenka Teologickej fakulty Trnavskej univerzity*, Bratislava – Trnava, Dobrá kniha 1999, s. 163–73.

2. Tamtéž, s. 168–71.

3. Tamtéž, s. 168.

„kvůli“. Konkrétně se jednalo o čtyři slovníky anglické,⁴ čtyři německé,⁵ jeden francouzský,⁶ jeden latinský⁷ a jeden český.⁸

Přesto pokud jde o slovníky novozákonní řečtiny, existuje minimálně jedna výjimka. Představuje ji slovník Timothyho a Barbary Fribergových, který je přístupný pouze v elektronické podobě jako součást exegeticko-vědeckého programu BibleWorks (nejnovější verze 4.x od r. 1999). Vybrané části hesla εἰς v tomto slovníku vypadají takto (tučné zvýraznění je moje):

εἰς prep. w. acc. into, in; (1) spatially, ... (2) denoting direction ... (3) temporally ... (4) modally ... (5) logically; (a) to indicate purpose in order to, with a view to, for the purpose of (MT 26.28); (b) to indicate reason for, because of, in view of (MT 12.41) ...

Zde se nepochybně počítá s kauzálním významem předložky εἰς. Je to vyjádřeno nejen v definici významu termínem „reason“ (= důvod; jednoznačnější by ovšem bylo „cause“ = příčina), ale především ekvivalentem „because of“ (= kvůli). Uvedeného místa Mt 12,41 si všimneme níže.

Z důležitých gramatik biblické řečtiny nenajdeme žádnou zmínku o kauzálním významu předložky εἰς mluvnici vAbelově,⁹ ani v přední vědecké mluvnici novozákonní řečtiny, kterou původně vypracoval F. Blaß,¹⁰ ani v přehledné, ale důkladné moderní mluvnici Hoffmannově a von Siebenthalově.¹¹ Novozákonní syntax N. Turner, která tvoří třetí svazek čtyřsvazkové mluvnice řečtiny Nového zákona, se o možnosti kauzálního významu u εἰς zmiňuje.¹² Závěr však vyznívá spíše negativně.¹³ Odráží se zde dojem z polemiky, kterou o kauzálním významu předložky εἰς

4. G. ABBOTT-SMITH, *A Manual Greek Lexicon of the New Testament*, 3. vyd., Edinburgh, T. & T. Clark 1991; J. P. LOW – E. A. NIDA, *Greek-English Lexicon of the New Testament Based on Semantic Domains*, 2 sv., 2. vyd., New York, UBS 1989; W. D. MOUNCE, *The Analytical Lexicon to the Greek New Testament*, Grand Rapids, Zondervan 1993; B. M. NEWMAN, JR., *A Concise Greek-English Dictionary of the New Testament*, London, UBS 1971.
5. W. BAUER, *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*, 6. völlig neu bearb. Aufl., hg. von K. ALAND und B. ALAND, Berlin – New York, de Gruyter 1988; R. KASSÜHLKE, *Kleines Wörterbuch zum Neuen Testament: Griechisch-deutsch*, Stuttgart, Deutsche Bibelges. 1997; E. PREUSCHEN, *Griechisch-deutsches Taschenwörterbuch zum Neuen Testament*, 6. vyd., Berlin – New York, de Gruyter 1976; A. SCHULTE, *Griechisch-Deutsches Wörterbuch zum Neuen Testamente*, Limburg a. L., Steffen 1918.
6. M. CARREZ – F. MOREL, *Dictionnaire grec-français du Nouveau Testament*, 4. vyd., Genève – Villiers-le-Bel, Labor et Fides – SBF 1992.
7. F. ZORELL, *Lexicon Graecum Novi Testamenti*, 4. vyd., Roma, PBI 1990.
8. J. B. SOUČEK, *Řecko-český slovník k Novému zákonu*, 2. dopln. vyd. přípr. J. HELLER a P. POKORNÝ, Praha, ÚCN – Kalich 1973.
9. F.-M. ABEL, *Grammaire du grec biblique*, 2. vyd., Paris, Gabalda 1927.
10. F. BLAß – A. DEBRUNNER, *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*, zprac. F. REHKOPF, 16. vyd., Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1984.
11. E. G. HOFFMANN – H. V. SIEBENTHAL, *Griechische Grammatik zum Neuen Testament*, 2. vyd., Riehen (CH), Immanuel 1990. Stejně tak nenajdeme žádné údaje k naší otázce v důležitých příručkách: S. F. D. MOULE, *An Idiom Book of New Testament Greek*, 2. vyd., Cambridge, University Press 1959, nebo v 2. svazku v u nás poměrně rozšířené mluvnici: G. STEYER, *Satzlehre des neutestamentlichen Griechisch*, 3. vyd., Berlin, Evang. Verl.-Anstalt 1980.
12. J. H. MOULTON, *A Grammar of New Testament Greek*, vol. III: *Syntax*, by N. TURNER, Edinburgh, T. & T. Clark 1963, s. 266n.
13. Tamtéž, s. 267.

vedli počátkem 50. let dvacátého století J. R. Mantey a R. Marcus na stránkách časopisu *Journal of Biblical Literature*. Mantey se pokusil podepřít své přesvědčení o příčinném významu *εἰς* v Novém zákoně také doklady z Polybia a Josepha Flavie.¹⁴ R. Marcus ve své odpovědi navržené překlady odmítl.¹⁵ Mantey se pokusil ospravedlnit,¹⁶ ale Marcus se ve své replice¹⁷ snažil vysvětlit, že Mantey zaměňuje účel a příčinu. Svůj příspěvek pak končí takto: „Jestliže tedy má prof. Mantey pravdu ve své interpretaci různých míst NZ o křtu a pokání a odpuštění hříchů, má pravdu z důvodů, které jsou nelingvistické“.¹⁸ Tím chtěl naznačit, že baptistický teolog Mantey byl na dané interpretaci zainteresován z teologických důvodů. Prof. E. Hobbs, který byl v té době spolupracovníkem R. Marcuse, se vyslovil zcela nedávno silně odmítavě vůči kauzálnímu významu předložky *εἰς*.¹⁹

Od výše uvedených gramatik se dost výrazně odlišuje stanovisko dlouholetého profesora novozákonní řečtiny na Papežském biblickém ústavu a světově uznávaného odborníka M. Zerwicka. Ten ve své osobité syntaxi novozákonní řečtiny *Graecitas biblica Novi Testamenti exemplis illustratur*²⁰ dosti otevřeně hovoří o kauzálním významu předložky *εἰς*. Spojuje tuto předložku s předložkou *πρός* a říká, že „utraque praepositio usu venit in sensu causali: «ratione habita alicuius rei» = «im Hinblick» = «propter»“.²¹ Coby příklady uvádí Mt 12,41 a Mk 10,41 (pro *εἰς*) a Mk 10,5 (pro *πρός*).²²

2. Jako první zdůvodnění, proč má předložka *εἰς* význam kauzální, uvádí H. Panczová skutečnost, že v koiné *εἰς* přebralo skoro všechny významy *ἐν*. A jestliže *ἐν* má občas kauzální význam, „l'ahko ho mohlo získat aj *εἰς*“.²³ Třebaže skoro přesně toto zdůvodnění podává na prvním místě také J. R. Mantey,²⁴ lze to asi stěží pokládat za nejprímější a nejkratší cestu ke kauzálnímu *εἰς*. Už v Novém zákoně máme sice jasné doklady zaměňování předložek *εἰς* a *ἐν*, ale *ἐν* je zde „nejpopulárnější předložkou“²⁵ (2752 výskytů oproti např. 1765 u *εἰς*). Záměna *εἰς* za *ἐν* (ale i opačně: např. asi Lk 4,1) se týká především lokálního významu. Kauzální význam *ἐν* lze nejlépe chápat v návaznosti na *ἐν* instrumentální.²⁶ Instrumentální *εἰς* se v Novém zákoně možná vyskytuje ve Sk 7,53, ale není to úplně jisté, protože *εἰς διαταγὰς ἀγγέλων* se dá chápat také jako „na základě/z nařízení andělů“, ne jen instrumentálně. Ve Sk 19,3 *εἰς*

14. J. R. Mantey, „The Causal Use of *eis* in the New Testament“, in *JBL*, roč. 70, 1951, s. 44–48.

15. R. Marcus, „On causal *eis*“, in *JBL*, roč. 70, 1951, s. 129n.

16. „On causal *eis* again“, in *JBL*, roč. 70, 1951, s. 309–311.

17. „The elusive causal *eis*“, in *JBL*, roč. 71, 1952, s. 43n. H. Panczová se také zmiňuje o této polemice (*op. cit.*, pozn. 29 na s. 168), ale neuvádí Marcusovu druhou repliku. Tím je ovšem obraz diskuse značně neúplný!

18. Tamtéž, s. 44.

19. V e-mailové odpovědi z 20. 3. 2000 na můj dotaz v rámci internetového diskusního klubu B-GREEK, která obsahuje kopii jeho dřívějšího příspěvku z 2. 6. 1996, se Hobbs vyjadřuje v termínech jako „this imaginary ‚causal use of EIS‘“ nebo „a fantasy-meaning of a Greek preposition“.

20. 5. vyd., Roma, PIB 1966.

21. Tamtéž, n. 98. Anglický překlad, pořízený ze 4. lat. vydání z r. 1960 (*Biblical Greek illustrated by examples*, Engl. ed. by J. SMITH, 5. reprint, Roma, PIB 1990, n. 98, s. 32) má pro „propter“ angl. ekvivalent „on account of“.

22. Tamtéž.

23. *Op. cit.*, s. 168.

24. *JBL*, roč. 70, 1951, s. 45.

25. N. TURNER, *Syntax* (viz pozn. 12), s. 260n.

26. Srov. tamtéž, s. 253; také: BLAß – DEBRUNNER – REHKOPF, *Grammatik*, § 219.

τὸ Ἰωάννου βάπτισμα lze asi nejelegantněji do češtiny přeložit instrumentálem „křtem Janovým“ nebo do slovenštiny „Jánovým krstom“. Ale volba předložky εἰς zde může být dána vazbou βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα (srv. Mt 28,19), přičemž autor Skutků nechtěl hovořit o křtu na „jméno“ Janovo.²⁷ Případ není tak jasný, jak ho např. prezentuje naše autorka.²⁸ Každopádně existuje-li v NZ instrumentální εἰς, je velmi vzácné. Cesta ke kauzálnímu εἰς tudy asi nevedla.

Další důvod vychází ze zaměňování předložek πρὸς a εἰς. V Novém zákoně k němu jistě docházelo. Ale obě autorkou uvedená místa Mk 10,5 (πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν) a Mt 12,41 (εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωάνᾳ) se dají sice chápat kauzálně, ale nejsou jednoznačným dokladem kauzálního významu obou předložek, třebaže překlad obou míst („vzhledem k tvrdosti vašeho srdce“ a „na kázání Jonášovo“) může k takovému chápání vést. Je třeba říci, že slovníky novozákonní řečtiny výslovně kauzální význam u πρὸς nezaznamenávají, a to ani slovník Fribergových.

Trochu jiná je situace u předložky ἐπὶ, s jejímž užíváním se v Novém zákoně také překrývá užívání εἰς. Kauzální význam u ἐπὶ s dativem výslovně zaznamenávají např. slovníky Newmanův, Fribergových a také slovník J. P. Lowa a E. A. Nidy, který se snaží třídit významy podle sémantických polí, zcela otevřeně u této předložky registruje kauzální význam.²⁹ Zná ho i vědecká novozákonní gramatika BLAß-DEBRUNNER-REHKOPF.³⁰ Můžeme tedy pouze konstatovat, že u ἐπὶ slovníky i gramatiky kauzální význam vnímají radikálně silněji než u εἰς.³¹

V rámci čtvrté možnosti, jak mohlo εἰς získat kauzální význam, srovnává H. Panczová paralelní místa Mt 27,46 a Mk 15,34. Není zcela jasné, jak autorka myslí ono srovnání, protože podle většinového názoru biblistů, který pokládám za zcela oprávněný, je prvotní Marek. Ze srovnání tedy můžeme nanejvýš říci, jak chápal evangelista Matouš Markův text. Zde ovšem máme v podstatě citát starozákonního žalmu 22,2. Je jasné, že jak εἰς τί u Marka, tak ἵνα τί u Matouše je třeba asi nejlépe přeložit „proč“. Matoušovo znění se více podobá LXX, kde je ἵνα τί (v Rahlfsově edici se píše „zvlášť!“), což v LXX i na jiných místech znamená nebo může znamenat „proč“.³² Markovo εἰς τί však lépe odpovídá hebrejskému לָמָּה (proč), což je také složeno z předložky ל, která má základní význam směrový (k[e]), a tázacího zájmena מָה (co). Kdybychom mohli chápat εἰς τί jako semitismus, už tím by stěží mohlo sloužit jako jasný doklad pro kauzální význam samostatné předložky εἰς. Novozákonní autoři

27. Srov. G. SCHNEIDER, *Apostelgeschichte*, II. Teil, HThK NT 5, Freiburg, Herder 1982, s. 264.

28. *Op. cit.*, s. 168.

29. *Op. cit.* (viz pozn. 4), 2. sv., n. 89.27: „ἐπὶ: a marker of cause or reason as the basis for a subsequent event or state – „because of, on the basis of““. Ovšem citovaná místa Lk 1,19 a Mt 7,28 nejsou stoprocentně přesvědčivá. V Mt 7,28 by se dalo ἐπὶ chápat jako předložka, kterou vyžaduje sloveso ἐκπλήσσομαι (žasnout: ἐπὶ τινι nad čím). Ale viz níže pozn. 31.

30. Viz *op. cit.* § 235, 2 a pozn. 3.

31. To je snadno vysvětlitelné tím, že kauzální význam u ἐπὶ s dativem registrují už obecné slovníky starověké řečtiny. Tak např. renomovaný slovník H. G. LIDDELL – R. SCOTT – H. S. JONES, *Greek-English Lexicon*, 10. vyd., Oxford, Clarendon Press, 1968, s. v. ἐπὶ B III, zaznamenává užití „in various causal senses“; nebo viz také moderní slovník: F. MONTANARI, *Vocabolario greco-italiano*, Torino, Loescher, 1995, s. v. ἐπὶ II B i. Uznávaná gramatika A. W. SMYTH, *Greek Grammar*, Cambridge, Mass., Harvard University Press, 1956, par. 1689, 2, c, říká, že ἐπὶ s dativem vyjadřuje: „Reason, motive, end, as with verbs of emotion (instead of the simple dative...)“.

32. Viz: J. LUST – E. EYNIKEL – K. HAUSPIE, *A Greek-English Lexicon of the Septuagint*, Part I: A–I, Stuttgart, Deutsche Bibelges. 1992, s. 214n., kde se uvádějí místa: Gn 25,22; 27,46; 42,1; 2 Sm 13,26.

semitského původu mohli být ovlivněni svým mateřským jazykem, ale pro obě zde uvedená spojení je třeba také vzít v úvahu, že už samotné tázací zájmeno τί má význam „proč“. A to je význam, který zná už klasická řečtina.³³ Připojení předložky s významem směrovým nebo spojky se základním významem účelovým mohlo mít jen zesilující význam.³⁴ Rozhodně slovníky, které εἰς příčinný význam nepřisuzují, u εἰς τί o významu „proč“ zpravidla nepochybují, i když se můžeme setkat také s tvrzením, že εἰς τί není striktně totéž co διὰ τί.³⁵ Stručně řečeno: To, co se může zdát jako jasné, není tak jasné. Platí to i pro tuto možnost vzniku kauzálního významu předložky εἰς.

Kdybychom se zabývali dalšími místy, která bývají uváděna jako doklady kauzálního významu předložky εἰς v NZ, prostorové možnosti tohoto příspěvku by byly silně překročeny. Z předcházejícího však rozhodně vyplývá, že je třeba rozlišovat mezi možným překladem a zaručeně příčinným významem předložky εἰς. Platí to také např. o spojení εἰς τοῦτο (v adverbialním významu v NZ 13krát), které většinou přeložíme „proto“. Ale i zde lze vidět původní význam „vzhledem k, s ohledem na, za účelem“ apod.

3. Mezi konzultovanými slovníky ohledně kauzálního významu předložky εἰς zaujímá nepochybně zvláštní postavení slovník Zorellův. Ačkoliv také neuvádí jednoznačný kauzální ekvivalent, popisuje svůj 6. význam předložky εἰς takto: „*indicatur ad id quod in agendo respicitur tamquam ad causam impulsivam* = „ratione habita alcs. rei, impulsus alqa. re“ (germ. *auf ... hin*)“.³⁶ Může být možná sporné, co je třeba si představit pod „impulzivní příčinou“. Ta nemusí být nic jiného než podnět, který vyplývá z pohledu na určitou věc, ze vztahu k ní (tedy εἰς τί). Nicméně slovo „causa“, tj. příčina, se v definici objevuje.³⁷ Myslím si však, že pro význam předložky εἰς je mnohem poučnější Zorellův poukaz na německou předložkovou vazbu „auf ... hin“. V uvádění tohoto ekvivalentu nebyl Zorell sice sám,³⁸ ale odlišuje se nejen svým delším pojednáním o tomto významu (19 řádků sloupce), nýbrž především uvedením výrazu „causa“, a tím i jednoznačně kauzálním chápáním.

Moderní slovníky němčiny z Dudenova nakladatelství³⁹ uvádějí pro význam předložkového spojení „auf ... hin“ (předložka „auf“ stojí před substantivem a příslovce „hin“ za ním) tři významové odstíny: 1. zaměření na cíl nebo účel („mit der Ziel-, Zweckrichtung auf“); 2. ohledně, vzhledem k („in Hinsicht, im Hinblick auf“); 3. na základě nějaké věci a v návaznosti na ni („aufgrund einer Sache u. im Anschluss daran“). Uvedený příklad „auf einen Verdacht hin“ má tedy význam „na základě podezření“ nebo „vzhledem k podezření“ či „pro podezření“. Definice vazby „auf ...

33. Je to např. první slovo Platónova *Kritóna*: Τί τῇνυκάδε ἀφίξει, ὦ Κρίτων; = „Proč jsi přišel tak časné, Kritóne?“

34. Srov. BLAß – DEBRUNNER – REHKOPF, *Grammatik*, § 299, 3.

35. Tak N. TURNER, *Syntax*, s. 266: εἰς τί „is in order to what rather than because of what“.

36. *Lexicon*, sl. 379.

37. Na kauzální chápání předložky εἰς v Zorellově slovníku upozornil J. R. Manteyho prof. B. M. METZGER (viz dodatečnou poznámku v *JBL*, roč. 70, 1951, s. 48). Metzger však nesouhlasil se všemi místy, která uvádí Zorell.

38. Např. i BAUER, *Wörterbuch*, s. v. εἰς 6a, uvádí „auf – hin“ pro Mt 12,41 a Lk 12,32.

39. Např. *Deutsches Universalwörterbuch A–Z*, 3., úplně přeprac. vyd., Mannheim, Dudenverl. 1996, s. v. „hin“; ale v podstatě stejně i šestisvazkový *Das große Wörterbuch der deutschen Sprache* (příslušný svazek z r. 1979) či se stejným titulem osmisvazkový (1994) nebo desetisvazkový (1999).

hin“ neobsahují sice výslovnou zmínku o příčině, ale uvedený třetí významový odstín k ní prakticky vede. Toto zjištění potvrzuje slovník pro studenty němčiny *Langenscheidts Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache*,⁴⁰ kde jeden významový odstín „auf ... hin“ je vysvětlen pomocí „wegen, auf Grund von etwas“⁴¹ (= kvůli, na základě něčeho). Potom také v tomto slovníku uvedený příklad „auf einen Verdacht ... hin“ lze přeložit „kvůli/na základě podezření“.

I když může jít pouze o analogii, zdá se mi, že předložka *eiς* se v helénistické a novozákonní řečtině chovala mj. také obdobně jako německá vazba „auf ... hin“. Přitom snad aspoň částečnou pravdu měl R. Marcus, když příčinný význam předložky *eiς* označil jako „elusive“,⁴² tzn. těžko zachytitelný. Na různých místech se tento význam nabízí, ale při bližším pohledu se dá najít i jiná výchozí interpretace a kauzální význam je vidět nejlépe při idiomatickém nebo volnějším překladu.

Závěrem: Protože názory badatelů na kauzální význam předložky *eiς* v Novém zákoně jsou rozdílné až protikladné, nezbyvá než konstatovat – ať se nám to líbí nebo ne –, že je tento význam sporný. Je třeba ovšem také říci, že není rozhodně totéž základní význam a překlad. V Novém zákoně najdeme každopádně místa, kde je předložka *eiς* užito tak, že její překlad pomocí vyjádření, které má kauzální význam, je možný a obhajitelný. Ale zdá se mi, že není vůbec jisté, zda mluvčí a uživatelé helénistické řečtiny, včetně autorů novozákonních knih, si možný kauzální význam *eiς* dostatečně uvědomovali a s ním počítali.⁴³ Otevřenou otázkou také může zůstat, zda by se kauzální ekvivalent měl objevovat v hesle *eiς* ve slovnících řečtiny Nového zákona. Jestliže tedy nelze v určitých případech nic namítat proti kauzálnímu překladu *eiς* v Novém zákoně, rozhodně by se však z tohoto překladu neměly vyvozovat nějaké zásadní a hluboké teologické interpretace.

40. 2. vyd., Berlin, Langenscheidt 1998.

41. *Op. cit.*, s. v. „hin“.

42. Srov. nadpis jeho druhé repliky (viz shora pozn. 17) v *JBL*, roč. 71, 1952, s. 43.

43. Rozdíly mezi významem výpovědi, významem užití předložky a vědomím tohoto významu nepochybně existují. Např. anglická předložka *for* má jako jeden z významů běžně registrovaných slovníky také význam kauzální (kvůli, pro). Pro jednoznačné vyjádření kauzálnosti by však asi rodilí mluvčí zvolili jiný způsob. Z pohledu češtiny lze např. poukázat na to, že angl. věta *He gave me roses for my birthday*, kterou uvádí slovník A. S. HORNBY, *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*, 5. vyd., Oxford, University Press 1995, s. v. „for“, jako příklad kauzálního užití této předložky, se do češtiny asi normálně přeloží „Dal mi k narozeninám růže“. Kauzální vztah se dá jistě nalézt i v této české větě („dal ...“, protože jsem měl[a] narozeniny“), ale většina dnešních uživatelů češtiny by asi předložku „k(e)“ nepokládala za kauzální, třebaže *Slovník spisovného jazyka českého*, Praha, Academia 1971, s. v. „k, ke, ku“, registruje u této předložky příčinný význam pro dnes už dost neživé spojení „udělat někomu něco k vůli“.